

Sayın Bakan Yardımcım, Saygıdeğer Katılımcılar, Değerli Basın Mensupları,

TÜSİAD Dijital Türkiye Konferansı'nın dördüncüsüne hoş geldiniz. Sizleri şahsım ve TÜSİAD Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Ekonomik büyümeye ilişkin paradigmaları değiştiren teknolojik yeniliklerin yaşandığı bir dönemdeyiz. Buradan hareketle Konferansımızın bu yılki temasını 'Dönüşen Rekabette Yıkıcı Güç' olarak belirledik.

Dijital teknolojiler rekabeti ve iş hayatını hızla ve kökten dönüştürüyor. Yapay zeka, kuantum teknolojileri, siber-fiziksel sistemler, yarı iletkenler gibi kritik teknolojilerin etkisi her geçen gün artıyor.

Birleşmiş Milletler tarafından yapılan bir araştırmaya göre, yapay zekanın da aralarında olduğu 17 ileri teknolojinin, 2030 yılına kadar 10 trilyon dolarlık bir pazar yaratabileceği tahmin ediliyor. Bu oran, Hindistan ekonomisinin mevcut büyüklüğünün yaklaşık üç katına tekabül ediyor. Geleceğin ekonomisi dijitalleşmenin yarattığı değer üzerinden şekilleniyor. Türkiye'nin, geleneksel ekonomide küresel GSYH içindeki %1'lik payına karşılık, dijital ekonomideki payı %0.1 (binde bir) civarında. Bu veriler bize potansiyelimizi hayata geçirecek adımları atmanın kritik olduğu bir dönemde olduğumuzu gösteriyor. Güçlü ve en üst seviyede sahiplenilmiş politika vizyonunu etkili ve bütüncül destek mekanizmaları ile kararlılıkla hayata geçirmeliyiz.

Değerli Konuklar;

Teknolojik dönüşüm yapısı gereği yıkıcıdır ve geçiş süreci zordur. Öte yandan, teknolojik dönüşüm eğer doğru yönetilirse refaha, verimliliğe, yaratılan katma değere, beşeri sermayeye, sosyal kalkınmaya, demokrasiye olumlu yönde etki eder. Bu dönüşüm sürecini var eden en önemli yatırım alanlarından biri ise yüksek teknoloji destekli inovasyon ekosisteminin oluşturulmasıdır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde, "muhteşem yedili" olarak adlandırılan teknoloji şirketleri yalnızca geçtiğimiz yıl ağırlıklı Ar-Ge ve veri merkezlerine olmak üzere 400 milyar dolardan fazla yatırım yaptı.

Son birkaç yılda Avrupa Birliği; dijital rekabet kurallarından dijital hizmetlere, veri ve siber güvenlikten yapay zekaya kadar bir dizi kapsamlı düzenlemeyi devreye soktu. Bu yeni çerçeve, ülkemiz de dahil olmak üzere AB sınırlarının ötesinde etkileri olacak kurallar setini barındırıyor ve aynı zamanda küresel dijital ekonominin normlarını oluşturmayı hedefliyor.

En önemli ekonomi ortağımız Avrupa Birliği'nin odağında şimdi rekabetçilik ve bu hedefi besleyecek kural kitabının uygulanması var. Yeni açıklanan "Avrupa Rekabetçiliğinin Geleceği"ne dair Draghi raporu, dijitalleşme ve ileri teknolojileri Avrupa'nın sürdürülebilir ve güçlü büyüme hedeflerinin ana kaldıraçlarından biri olarak konumluyor.

Avrupa Birliği'nin yeni sanayi stratejisindeki değişim hedefi sadece teknoloji sektöründe yüksek katma değerli üretim ve teknoloji odaklı istihdam boyutlarıyla da sınırlı değil. Aynı zamanda sanayi, finans, enerji, sağlık, ulaştırma ve savunma gibi dijitalleşmeyle dönüşen sektörlerle de etkileşimi var.

Gümrük Birliği'yle değer zinciri boyunca tesis edilen güçlü dokunun sürdürülebilirliği için kurallar manzumesindeki bu değişim süreci ile uyumlaşmamız gerekiyor.

Avrupa Birliği, ABD ve Çin başta olmak üzere yüksek teknoloji odaklı giderek yükselen rekabet ortamı küresel değer zincirini de etkiliyor. Ülkemizin Küresel Rekabet Endeksi içinde yüksek teknoloji ihracatındaki konumu Güney Avrupa ülkelerinin de gerisinde. Yüksek teknoloji ürünlerin toplam ihracatımız içinde son 15 yıldır %3-4 bandında seyreden payını yükseltecek, teknoloji üretme ve entegrasyon yetkinliğimizi artıracak bütünsel yatırımlar stratejik önemde.

Değerli konuklar;

Derin dönüşümlerle karakterize edilen bu çağda teknoloji çok farklı eksenlerde temel bir rol üstleniyor.

Dirençli ve sürdürülebilir bir ekonomi için dijital bağılıkların giderek arttığı bu dönemde inovasyon ekosisteminin iyileştirilmesine özellikle ağırlık vermeliyiz. Ülkemizin kritik teknolojilerde Avrupa çapında yapılacak yatırımların bir parçası olması, Ar-Ge'nin daha etkin ticarileştirilmesi için birlikte adımlar atılması son derece kıymetli olur.

İklim krizinin yarattığı kırılganlıklar çağımızın en büyük çevresel, sosyal ve ekonomik risklerinin nedenleri arasında yer alıyor. Bu krizle mücadele edebilmek için ikiz dönüşümün iş dünyasının stratejik planlamalarına etkin bir şekilde dahil edilmesi gerekiyor. Üretim zincirini dijital teknolojilerle uçtan uca izlenebilir hale getirebilir, dijital ürün pasaportlarıyla tedarik zinciri boyunca çevresel ayak izini takip edebilir, kaynak ve enerji verimliliğini en üst düzeye çekebiliriz.

Jeopolitik gerilimlerin arttığı küresel düzlemde kritik altyapının güvenliği de öne çıkıyor:

- Hammadde kaynaklarının ve tedarik zincirlerinin güvence altına alınması,
- kesintisiz altyapının geliştirilmesi,
- verinin korunması,
- siber güvenliğinin sağlanması ve
- hızla dönüşen endüstrilerde dijital yetkinliği yüksek işgücünün geliştirilmesi rekabetçiliğimizin sürdürülebilirliği açısından ajandalarımızdaki öncelikli yerini koruyor.

Yapay zekanın dokunduğu alanlar yaygınlaşıyor, üretken yapay zeka alanındaki gelişmelerin ivmesi yükseliyor. Yüksek riskli yapay zeka sistemlerinin insan denetimine tabi tutulması, kullanılan metodolojilerin açıklanabilir olması gibi şartlar yapay zekanın güvenilirliğini artırma açılarından önem taşıyor.

Veri ekonomisi, sadece verilerin toplanması ve işlenmesiyle değil, stratejik bir şekilde kullanılması boyutuyla da önem arz ediyor. Özellikle kişisel olmayan verilerin ticarileştirilmesi, yeni gelir kaynakları sunarken, inovasyon ve büyüme için de önemli fırsatlar yaratıyor. Bu çerçevede, küresel ekosisteme uzun vadeli güçlü entegrasyon için GDPR uyumlu düzenlemelerin hızla müktesebatımızın parçası olması gerektiğini ifade ediyoruz.

Dijital çağın gerektirdiği nitelikleri haiz insan kaynağına ulaşmak dünyada da Türkiye’de de giderek güçleşiyor. Katma değerli ekonomik büyüme, değişimi yaratacak teknolojileri üreten, geliştiren ve kullanan insan kaynağı ile mümkün. Dijital dönüşüm süreci işgücü talebini rutin becerilerden; analitik ve yüksek düzey becerilere kaydırıyor. Yapay zeka özellikle işgücü piyasasında küresel ekonomiyi yeniden şekillendirme potansiyeline sahip. Dünya genelinde istihdamın neredeyse %40’ının yapay zekadan etkilendiği, gelişmiş ekonomilerde ise bu oranın %60’a çıktığı görülüyor. Yüksek gelirli ekonomilerde yetenek mevcudiyeti, inovasyonu daha da ilerletmek için giderek artan bir darboğazda. Dijital uçurum, özellikle gelişmekte olan ekonomilerde belirgin bir sorun teşkil ediyor. Nitelikli insan kaynağını çekmek için küresel rekabet giderek artan bir şekilde hızlanıyor. Dünyanın ilk 10 ekonomisinden birisi olma hedefi, çağın gerektirdiği nitelikleri kazandıracak eğitim sistemi kalitesini tesis etme hedefinden bağımsız gerçekleşemez.

Türkiye %24,3 ile ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin oranının OECD içinde en yüksek olduğu ülke. Gençlerimizin çalışma hayatına gerekli yetkinliklerle kazandırılması ilk önceliklerimizden olmalı. Bunun için dijital becerilerin öğretim programlarında gençlerimize kazandırılması sağlanmalı. Dijital dönüşümden olumsuz etkilenmesi beklenen kadın istihdamı için de bir an önce kapsamlı programlarla daha çok kadının dijital becerileri edinmesini sağlamalıyız. Teknoloji sektöründe daha çok kadın çalışan, daha çok kadın lider görmeliyiz. Okul yıllarından itibaren kız çocuklarını fen-teknoloji-mühendislik-matematik, yani kısaca “STEM” alanlarında kariyer yapmaya yönlendirmeliyiz.

Mevcut eşitsizlikler ve yapısal ihtiyaçlar daha da derinleşmeden, zamanında ve hep birlikte harekete geçtiğimizde, dijitalleşmenin yıkıcı gücüne karşı toplumsal ve ekonomik açıdan da hazır olabiliriz. Dijital dönüşüm sürecinde eğitim sistemimizi de muhakkak gözden geçirmeliyiz. Her bireye okulöncesinden yükseköğretime kadar çağdaş, akılcı ve bilimsel yaklaşımı esas alan ve 21. yüzyıl becerilerini kazandıran nitelikli bir eğitim sunabilmeliyiz. Otomasyon ve yapay zeka uygulamalarının yol açabileceği istihdam kayıplarını ortadan kaldırmak için yeni meslekleri ve yeni piyasaları dikkate alan yaygın eğitim programlarını da hayata geçirmeliyiz.

Dijital dönüşüm, iş dünyasında derin ve sürekli bir değişim süreci yaratırken, kurumların bu yeni döneme uyum sağlayabilmeleri için girişimcilik kültürünü benimsemeleri de kaçınılmaz hale geldi. Yenilikçi düşünceye sahip şirketler, sadece bugünün ihtiyaçlarına yanıt vermekle kalmıyor, geleceği şekillendiren güçlü aktörler olarak rol alıyor. Yapay zeka girişimleri son yıllarda ülkemizde hem yatırım adedi hem de yatırım miktarı bakımından oyun ve fintechle yarışır bir noktaya geldi. Tarım, enerji, sağlık gibi alanları da yatay kesen yapay zeka girişimlerinin önümüzdeki yıllarda daha da artacağını

öngörüyoruz. Bu başarılar, Türkiye'nin teknoloji ve inovasyon alanında küresel çapta önemli bir oyuncu olma potansiyelinin ne kadar güçlü olduğunu gösteriyor.

Değerli konuklar;

Yüksek katma değerli üretimi sağlamak ve ekonomik büyümedeki potansiyel kazanımları tam anlamıyla yakalamak için yeni düşünce biçimlerine ihtiyacımız bulunuyor. Geleceğimizi teknolojik dönüşüme ayak uydurarak kurgularsak refahın ve sosyal kalkınmanın da güçlendiği sürdürülebilir bir büyümeyi tesis edebiliriz.

Sayın Bakan Yardımcımıza katılımları için içten teşekkürlerimi sunuyorum. Yürüttüğünüz çok değerli çalışmalar var, en yüksek faydayı yaratmalarını dilerim. Her zaman yakın bir diyalog ve işbirliği içinde olmayı çok kıymetli görüyoruz. Bizlerle bugün paylaşacağınız vizyon ülkemiz açısından son derece önemli olan bu süreçte izleyeceğimiz yolu aydınlatıcı olacaktır.

Bugün bizlerle değerli öngörülerini paylaşacak son derece kıymetli konuşmacılarımıza teşekkür ediyorum. Güçlü geleceği yaratacak gençlerimiz için, sektörlerimiz için ilham verici olacaklar.

Sözlerime bu etkinliğin gerçekleştirilmesinde kıymetli destekleri için sponsorlarımıza, ilginiz için siz katılımcılarımıza, Dijital Türkiye Yuvarlak Masamıza; yoğun emekleri için kıymetli ekiplerimize teşekkür ederek son veriyorum.

Verimli bir etkinlik olmasını diliyorum; sevgi ve saygılarımı sunuyorum.